

Katedra speciální pedagogiky

Pedagogická fakulta

MASARYKOVA UNIVERSITA

Brno

Práce s materiály na základních školách ve městech a na vesnicích

Návrh výzkumu do předmětu Metodologie 2

Vypracovala: Bc. Tomáš Podhrázký

UČO: 322460

Obor: SP2/TE2

Navazující magisterské prezenční studium

Problém:

Všeobecně se o výuce práce s materiály na základních školách vykládá, že se tyto předměty nebo podobné nevyučují. Výuka práce s materiály přešla do ústraní před výukou informatiky. Ve výzkumu chci zjistit, jaká je četnost výuky práce s materiály na městských základních školách oproti základním školám vesnickým. A za jakými důvody se ukrývá zrušení těchto předmětů a proč se nevyučují.

Úvod:

Ve výzkumu se zaměříme na téma Práce s materiály na základních školách. Mým záměrem je zkoumat, jaká je četnost výuky práce s materiály na základních školách ve městě a v obcích. Ve výsledku porovnáme, jestli se práce s materiály více vyučují na základních školách ve městech či v obcích (městysech). Jedna část dotazníku se bude zabírat problémem, z jakého důvodu se nevyučuje na základní škole předmět zabývající se problematikou práce s materiály. V další části dotazníku se zaměřím na vzdělání učitelů v těchto předmětech, a co základní školy vyučují za předměty týkající se vzdělávací oblasti svět práce z RVP ZV. Poslední část dotazníku bude věnována základním školám, které vyučují práci s materiály. V této části se zaměříme na typy materiálů, s kterými na základních školách pracují a na vybavenost dílen.

Přínosem výzkumu bude zjištění důvodu, proč se nevyučuje na základních školách práce s materiály. Jestli je častější výuka tohoto předmětu na základních školách na vesnicích nebo ve městech, nebo na základních školách s menším počtem žáků nebo s větším počtem žáků navštěvující základní školy.

Cíl:

Cílem výzkumu je ukázat, že více se práce s materiály vyučuje na základních školách, které se nachází na vesnicích či městysech, než na základních školách ve městech. Odkrýt proč a z jakých důvodů se na některých základních školách práce s materiály nevyučuje. Poskytnout zpětnou vazbu těm školám, které nevyučují práci s materiály.

Konceptualizace:

- Jak chápat výuku práce s materiálem? Práce s materiálem se dá definovat, jako výuka se všemi základními materiály jako je dřevo, plast, kov.
- Jaké faktory ovlivňují výuku práce se dřevem? Faktory ovlivňující výuku tohoto předmětu jsou v dnešní době tři. Prvním faktorem jsou finance. Základní škola co nehošpodaří s velkými financemi nebo provozovatel, čímž je obec, město, nevyučuje právě tento předmět z tohoto důvodu. Druhým faktorem ovlivňující výuku na základních školách je nevdělanost učitelů v problematice druhu materiálu a jejich zpracování. Učitelé se nechtějí nijak zapojovat do aktivit těchto předmětů. Dá se říci neochota učitelů tento předmět vyučovat.
- Posledním faktorem jsou prostory. Ve školách se nenachází prostory, kde by mohly vzniknout dílny.

Operacionalizace:

Operacionalizace výše nastíněných konceptů proč se nevyučuje na ZŠ práce s materiály, vyžaduje jejich přeměnu do indikátorů, které lze použít při sběru dat a poté zpracovat metodami kvantitativní analýzy. Pro tento výzkum tedy navrhuji následující indikátory, jež jsou uvedeny v pořadí podle své kvalitativní důležitosti:

- Nevyhovující popřípadě žádné prostory pro tuto výuku
- Neochota učitelů učit tento předmět
- Finanční stránka školy nedovoluje výuku tohoto předmětu
- Provozovatel školy nechce přispět na výuku tohoto předmětu
- Rodiče/žáci nejeví zájem o tyto předměty

Hypotézy:

1. Teoretická hypotéza: Ve městech se méně vyučuje práce s materiály než na vesnici.

Praktická hypotéza: V městských základních školách se výuka práce s materiály nevyučuje v takové míře jako na základních školách na vesnicích.

2. *Teoretická hypotéza:* Školy ruší dílny s přibýváním žáků.

Praktická hypotéza: Čím více je žáků na škole, tím méně má škola místa a musí rušit dílny pro další třídy.

3. *Teoretická hypotéza:* Zručnost dětí závisí na sídle školy.

Praktická hypotéza: Děti ze základních škol vesnických jsou zručnější než děti ze základních škol městských.

4. *Teoretická hypotéza:* Na základních školách chybí technicky vzdělaní učitelé.

Praktická hypotéza: Čím méně vzdělaných učitelů v aprobaci technických oborů, tím více se ruší práce s materiály v dílnách na ZŠ.

Hlavní výzkumná otázka:

- Jaká je četnost výuky práce s materiály na základní škole ve městě a na vesnici?

Vedlejší výzkumné otázky:

- Proč se nevyučuje práce s materiály na některých základních školách?
- Jsou učitelé technických předmětů na základních školách dobře vzděláni v tomto oboru?
- Mají základní školy zájem o publikaci s návrhem učeben a výrobků z jednotlivých materiálů?

Zvolení metody:

- Kvantitativní – zjištění četnosti výuky práce s materiály na základních školách
 - porovnání výuky práce s materiály na základních školách na vesnicích a ve městech
 - zjištění zrušení výuky práce s materiály na základních školách

Výzkumné techniky:

- Dotazník - slouží k zjišťování informací v populaci nebo i v nějaké menší skupině osob. Na jejich základě dochází k vyhodnocování určitých skutečností (názorů, postojů, preferencí) a orientaci dalších kroků. Může být v papírové nebo elektronické podobě.

Sbírání dat:

Zvolili jsme si kvantitativní metodu výzkumu, proto budeme čerpat z vyplněných údajů v dotazníku. Tímto dotazníkem se budeme dotazovat ředitelů/ředitelky základních škol v Jihomoravském kraji na výuku práce s materiály, vybavenost dílen atd. Dotazník umístím na internet, např. vplnto.cz či jiný portál, který mi umožní vytvoření dotazníku. Daný dotazník pomocí e-mailu rozešlu na 30 základních škol městských a na 30 základních škol, které se nachází na vesnicích. Výběr škol provedu podle okresů v jihomoravském kraji, tak aby byly základní školy rovnoměrně ze všech okresů kraje.

Ukázka dotazníku:

Úvod

Dobrý den paní ředitelko, pane řediteli,

Chtěl bych Vás požádat o vyplnění dotazníku, který se týká práce s materiály na základních školách. Náplní dotazníku je ověřit četnost výuky práce s materiály na základních školách na vesnicích a ve městě. Zjistit důvody, proč se výuka předmětů zabývajících se prací s materiály na základních školách nevyučuje. Co je příčinami. Zkušenost a vzdělanost vyučujících těchto předmětů. Vybavenost tříd sloužících k práci s materiály. Smyslem celého dotazníku je zjištění četnosti výuky práce s materiály, vybavenosti dílen, zjištění jestli se předmět více vyučuje na základních školách ve městech nebo na vesnicích. Přibližná délka vyplňování dotazníku je cca 15 minut.

Chtěl bych Vám poděkovat za Váš čas, který budete věnovat vyplnění dotazníku, a dále bych chtěl poděkovat za informace poskytnuté k této problematice.

Otázky dotazníku:

- 1) Kde se nachází Vaše základní škola?
 - a. Ve městě
 - b. Na vesnici/městys
- 2) Kolik obyvatel má město/obec, ve které sídlí Vaše základní škola?
 - a. 0 – 999
 - b. 1 000 – 2 499
 - c. 2 500 – 4 999
 - d. 5000 – 14 999
 - e. 15 000 – 49 999
 - f. 50 000 a více
- 3) Kolik žáků chodí do Vaší školy?
 - a. 0 – 199
 - b. 200 – 349
 - c. 350 – 499
 - d. 500 – 649
 - e. 650 a více
- 4) Probíhá výuka práce s materiály na Vaší základní škole?
 - a. Ano (pokud ano, přejděte k otázce č. 10)
 - b. Ne
- 5) Z oblasti Člověk a svět práce z RVP ZV vyučujete jaký obor, když to není Práce s technickými materiály?
 - a. Design a konstruování

- b. Pěstitelské práce, chovatelství
- c. Provoz a údržba domácnosti
- d. Příprava pokrmů
- e. Práce s laboratorní technikou
- f. Digitální technika
- g. Svět práce

6) Z jakého důvodu nevyučujete práci s materiálem?

- a. Nemáme prostory pro vytvoření školních dílen.
- b. Nemáme finance pro výuku práce s materiálem.
- c. Nemáme vyučující se specializací na tento předmět.
- d. Jiný důvod (uveďte jaký)

7) Uvítali byste publikaci, v které by byly návrhy vybavení tříd pro práci s materiálem a návrhy výrobků?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Nemáme zájem tento předmět vyučovat

8) Využili byste grandu pro znovu zavedení dílen na Vaší škole?

- a. Ano, využili
- b. Ne, nemáme zájem

9) Zažádali byste, o finanční pomoc od rodičů za znovu zprovoznění dílen na Vaší škole a pro financování výuky?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Uvažovali bychom o tom

Přejděte k otázce č. 19

10) Jaké materiály využíváte k práci? (můžete zatrhnout více variant)

- a. Dřevo
- b. Plast
- c. Kov
- d. Papír
- e. Jiné materiály (uveďte jaké).....

11) Kde získáváte materiály pro výuku?

- a. Od sponzorů
- b. Sami si je kupujeme
- c. Žáci si nosí z domu
- d. Jiné (uveďte jaké)

12) Jaká je vzdělanost učitelů pro výuku z oblasti RVP ZV člověk a svět práce?

- a. Výborná
- b. Chvalitebná
- c. Dobrá
- d. Dostačující
- e. Nedostačující

13) Máte ve Vašich dílnách pracovní stoly?

- a. Ano
- b. Ne (přejděte na otázku 13.)

14) Jaké pracovní stoly máte v dílnách:

- a. Hoblice
- b. Ponky
- c. Školní lavice
- d. Jiné

15) Jaké je vybavení Vaší dílny?

- a. Zastaralé, až nevyhovující
- b. Starší, ale vyhovující
- c. Moderní

16) Jaké nářadí máte v dílně? (můžete vybrat více odpovědí)

- a. Ruční nářadí
- b. Elektrické ruční nářadí
- c. Jiné elektrické nářadí (soustruhy, srovnávačky, stolní kotoučové pily, atd.)

17) Máte ve vaší dílně vypalovací pec na keramiku?

- a. Ano
- b. Ne

18) Využíváte praktických předmětů k údržbě školy? (hrabání listí, drobné úpravy na škole, atd.)

- a. často
- b. občas
- c. příležitostně
- d. vůbec ne

19) Jsou Vaši učitelé vzděláni (mají aprobaci) pro výuku práce s materiály?

a. Ano

b. Ne

Projekt není příliš zdařilý. Řada prvků, předepsaných sylabem, v něm zcela chybí. Na první pohled zarazí jeho nízká jazyková úroveň – věty, které neobsahují sloveso, nedávají smysl, opakování některých slov, slabá slovní zásoba uplatněná v projektu, gramatické chyby, chyby v interpunkci. Vůbec není zřejmá motivace pro tento výzkum. Chybí také návaznost mezi tématem, hypotézami a způsobem sběru dat. Pokud chcete projekt realizovat, důrazně doporučuji jeho důkladnou revizi. Samozřejmě můžete kdykoli přijít na konzultaci, pokud budete mít pocit, že by Vám to mohlo pomoci.